

Ludwig Baka

Kiadja a cs. és k. 65. öy. ezr.
özvegy és árva alapja
javára.

Megjelenik

minden hó-én és 15-én

Előfizetési árak

Egész évre	10 kor.
Fél évre	5 "
Négyed évre	2 50 "
Egyes szám ára	40 "

H Ū S É G.

Írta nemes **Möller Károly** alezredes, ezredparancsnok.

Természetesen nem a párisi regények és szindarabok buzgón és eredményesen megszegett, sem a pesti irodalmi termékek gyenge alapon álló hűségére gondolok, hanem a nagy, történeti hűségre, mely mentes minden érzéki befolyástól, amely oly hatalmas mint a Touje Hagen és a Niebelungok közötti halálig tartó hűség.

A hűséget az emberiség mindenkor nagyrabecsülte, megénekelve értékelte es elméleti megítélésben kimagasló tárgyát képezte az elismerésnek. A krónikások könyveiben lapozgatva, ha a hűség példái után kutatunk, azt találjuk, hogy az esetek nem oly gyakoriak dacára a német népregék számos példának — mint a történelemben ezen hűségről szóló zengzetes szavak.

A politikai hűség megszegése leginkább az olaszoknál vált megrögzött tulajdonsággá, akiknek klasszikus oktatójuk Macchiavelli egész rendszerét a hűszegésre alapozta. Ne csodálkozzunk tehát az olaszok 1915-iki hűszegésén, sőt inkább az a csodálatos, hogy a legkiterjedtebb körökben, főleg azonban Magyarországon mégis biztak az olaszok hűségükjében. Sajnos a románok is bebizonyították, hogy méltó rokonai Rómának. Ez a két példája a hűség megszegésének az aljasság leg-

magasabb fokával párosul a világtörténelemben.

Ennek ellentétéképen a központi hatalmak az elválaszthatatlan hűség legszebb képét nyújtják. Mikor Oroszország 1914-ben Monarchiánkra rontott, Németország hiábavaló szópocséklás nélkül az oldalunkra állott, jóllehet teljes tudatában volt annak, hogy ez csak egy régóta várt jel Franciaország és Anglia részéről az általános rajtacsapásra és Berlinben alaposan megfontolva a dolgokat, számítottak a velünk szembe kerülő óriási számbeli fölényre.

Mi viszont gondolkodás nélkül reávetettük magunkat a több mint kétszeres fölényben levő muszkákra, hogy Poroszország gyengén védelt keleti határait tehermentesítve, lehetővé tegyük a németek sulyos csapásait Páris ellen. Később pedig mikor az entente megkísérelte, hogy velünk Németországot cserben hagyva különbékét kössön, minden kísérletük megtört a mi hűségünk törhetetlenül álló vasfalán.

Bulgária és Törökország, főleg azonban az utóbbi, időnkint erősen szorongatott, sőt kellemetlen helyzetben voltak és mégis szilárdan kitartottak a négyes szövetség mellett.

Szövetségünket a német nyelvben *Dreibund*-nak nevezték és

gyakran alkalmazták reá a *Treibund*-ot is, (hűségi szövetség) ami megmaradt most is a négyes szövetség formájában is.

Ez a négyesszövetség ellenállhatatlan erővel, egymás után törte meg Szerbiát, majd Montenegrót, az oláhokat és végül az ellenségeink számításainban *gőzhengerként* szereplő Oroszországot, akikre a reánk merendő végzetes csapás szerepét szerették volna bizni. Oroszország Breszt-Litovszkba ment békét kérni.

Ezen tettéért azok az entente-hatalmak, akik Macchiavelli elmélete alapján mindent elkövettek, hogy Olaszország és Románia hűszegést kövessen el, amit aztán hangzatos szavakkal dicsoítottak, mint kiváló ténnyt a *sacro egoismo* gyönyörű elve alapján, most felzudulnak és hűszegésnek minősítik Oroszország eljárását.

Azt is elfelejtették, hogy a cár alól 1917. elején kihúzták a trónt, aki pedig eleget tett értük és akinek esze ágában sem volt annyira közeledni hozzánk, mint a hűszegő Olaszország lobogó zászlókkal Franciaországhoz.

Megszegte Oroszország a szövetségi hűséget? Ezt nem igen állithatjuk. Nem lehetett tovább hűséges, mert legyőztük őt. Az állam szövetségi hűségének háboruban való megtartásának

legfontosabb kelleke: a hadsereg, százezer részre törölve, *hasafelé törtető gárdistákká* változott.

A leghatalmasabb hadseregnek ezen összeomlása oly súlyos tragikummal van telítve, melyet minden igaz katona lelkében megrendülve szemlél.

Igaz, hogy az orosz hadsereg teljesen meg volt verve, hatalmi tényezőként nem szerepelhetett többé, de zászlaik alatt büszkén térhettek volna haza, ha Mefisztójuk Troczkij nem metelyezte volna meg őket az általa becsmépszet legalább százezer tonna maró savval, melyet talán *Anarchol*-nak nevezhetnénk. Ez az okozója annak, hogy az orosz önmagával meghasonlott és történetének gyepelőit olyan avatatlan kezekre bízta mint Lenin és Troczkij. Oroszország összeomlása a sors méltó büntetése azért, ha egy nép megfedkezék magáról, leköpi saját magát, bolseviknek nevezett rablóknak uralmat biztosít saját testén, ggyujtogatónak hódol, kik a saját kunyhóját borítják lánqba és a hajót, melyen eddig ragyo-

góan repültek a világ tengerén Lenin és Bronstein uraknak szolgálatják ki azon öngyilkossági szándékkal „Kedves Bajtárs, légy szíves meglékelni ezt az alkotmányt, mert szeretném ha elmerülve megfulladhatnék.”

Oroszország tehát nem az entente-beli barátaihoz lett hűtlen, hanem saját magához, amit még megkeserül, ha nem is ma vagy holnap, de esetleg holnapután, mikor majd Monarchiánk szerencsecsillaga ott tart, ahol azt mi reméljük és látni óhajtjuk, feltéve, hogy líai hűek maradnak saját magukhoz. Ez a hely nem alkalmas annak megvizsgálására, hogy mely népek voltak eddig ilyenek. Annyi bizonyos, hogy a magyar ebben a háborúban is megőrizte ősi becsületének mocsoktalan pajzsát és értelme tisztaságán megtörtek a legraffináltabb álnok csábítások.

A magyar az nem olyan elhagyatott mint egy vörös gárdista. A magyarnak *van* hazája, büszke története, háza, szülei, felesége, gyermekei, királya van és mindenekfelett ezer próbát

megállott hűsége, számtalan gyönyörű példával.

Mikor a tulsulyban lévő orosz tüzérség Stanislamál összelötte az első vonalainkat, a legjobban tönkretett első vonalbeli század, amely felismerte a helyzetet, úgy látta, hogy árkaik hősi tetemük örök helye leend, azt a spontán nyilatkozatot küldték ezredparancsnokukhoz, hogy az utolsó csepp vérig ki fognak tartani.

Ez a hűség megnyilvánulása a vezetőikkel, a bajtársakkal szemben bizonyítéka a király, a nép, a haza, szülő, feleség, gyermek iránti hűségnek. És melyik nép szereti jobban királyát, szüleit, feleségét, gyermekeit, házat, udvarát, földjét, erdejét, oly értéket képviselve előttük mint mi előttünk? Mi az országunkhoz vagyunk hűek, a mi Magyarországhoz köt a szent hűség, Isten legszebb gyöngyszeméhez, a mi földi paradicsomunkhoz, dicsőségünköz és büszkeségünköz. Nem csoda tehát, hogy a bensőnk mélyén gyökeredzett hűségünk jelentőségteljes mosolyt vált ki arcunkon az orosz dolgok

TÁRCA.

Három háborús történet.

IV

Marmadik történet, ahol a férj a hibás.

Egyik felvidéki, városnak csufolt falu kávéházának keresztelt nyirkos, pókhalos helyiségében hárm-an unatkoztunk együtt. Azaz négyen, de a negyedik elhuzódva tőlünk, külön, egymagában unatkozott.

Sorozás megejtése végett lettünk odavezényelve, N. alezredes, Cs. orvos, meg én. Fél nappal előbb érkezünk a városkába s a délután a kávéházban igyekeztünk agyonütni, miután odakint tavaszi eső esett.

N. alezredes indítványára kettesben kaláberezni kezdünk, Cs. orvos pedig néhány napos házasság lévén szerelmeslevél irásába merült.

A negyedik a pincérnő volt, ki a kályha mellé, a sarokba húzódva ásitozott s bizonyára azon töprenggett, hogy mi a csudának küld-

nek tisztos családapákat és a mézeshetek mézétől elbódult fiatal férjeket sorozni; miért nem inkább szilajkedvű hadnagykot?!

Ugyanakkor az alezredes is meggyőződéssel állapította meg, hogy nem érti, hogyan nevezhetnek ki valakit kiegészítési tisztnek, hogyan küldhetnek ilyen tisztet sorozni, aki még kaláberezni sem tud!

„Katona bácsik, segítsenek, mert agyonütik a Jankóval az ides anyámat!” ezen kiáltással rontott be ebben a pillanatban egy öklömnyi kis mezitlábás lányka. Szép kék szemecskéje alatt kékes, ütéstől eredő foltok torzították el a kedves gyermekarcot. Hangja meg-megcsuklott a sirástól.

Lecsapva a kártyát ölembe kaptam a szurtos kis jószágot és siettem vele kifelé.

Alig hogy kiértem vele az utcára, láttam, hogy egy közeli házba ijedtarcu, összesereglett gyermekcsoport bámul be az ablakon át. Mindjárt gondoltam, hogy ott a baj, letettem hát a kis lánykát és odaszaladtam.

A ház közelébe érve már hallottam belülről a keserves jajgatást és sikoltozást.

Berohanva a házba, borzasztó kép tárult elém. Katonaruhás férfi egy asszony és egy kis fiu fejét ütögette egymáshoz. A fiucska már eszméletlen állapotban volt, az asszony pedig kétségbeesetten sikoltott. Galléron ragadtam a katonát és teljes erővel kilóditottam a pitvarba. A gyors repülés és a pitvar kemencéjétől kapott erős ütés a fejére, ugylátszik kijózanították a katona szeszől mamosos fejét, mert hirtelen feszes haptákba vágva magát ijedt képpel jelentette „Kapitány urnak alassan jelentem, megfenyítettem a feleségem, mer hogy rosszul neveli a gyerekeket.”

Most így szemtől-szembe állva láttam, hogy őrmester áll előttem. Mellén ott csillogott az összes le-

hallatára. Ne öntsön el a düh bennünket annak hallatára, hogy Troczkyj ur annyira lebecsült aljas terveire érettnék tart bennünket? Nem szorulna ökölbe a kezünk, ha azt hallanók, hogy csak egyetlen ember is hazánkban kezét a haza ellen emeli, hátba támadva bennünket katonákat, akik azt az egész világ ellen megvédtük?

Nincs okunk félelemre. A Ludwig bakák ezrede méltó symboluma a magyarságnak. Egyike a legmagyarabb magyar ezredeknek, olyan csapat, amely méltó azokhoz, akik Hunyadi János, Corvin Mátyás vezetése alatt harcolva, bámulatba ejtették a világot és méltóak ahhoz a maroknyi csapathoz, akik a király, haza, nép, Istennel szembeni hűségük legragyogóbb példáját adták Szigetvár romjain. Mi, Ludwig bakák ilyenek voltunk, vagyunk és leszünk, mert a 65-ösöknél még sohasem hiányzott a legteljesebb — hűség.

Popowa-Mohyla.

1915. novemberében ezredünk Jaslowieczhez került. A téli hónapokat egyrészt arra használtuk fel, hogy különféle iskolák felállítására által úgy tisztjeinket, mint legénységüket a leendő nagy s biztosan várható orosz offenzívára előkészítsük, másrészt pedig árkaikat valóságos várrá igyekeztünk kiépíteni. Rövid időn belül — dacára a mostoha időjárásnak — kiépítettünk egy másik s harmadik vonalat. Betonozott gépfegyver állás, hatalmas dróttenger s a különféle oldalozó állások szövevényes labirintja várta az előre bement nagy

támadást. Csak jöjjön a muszka! Vártuk!

Mihelyt az első melegebb nap-sugár előtört a hófelhők mögül s a hatalmas hóréteget mely árkaikat csaknem betemette olvasztani kezdte, éreztük, hogy már csak napok, órák kérdése, hogy a nagy téli csend egyszerre átváltozzék egy zugó, roncsoló orkánná, mely vagy győzelmünket, vagy halálunkat jelenti.

Nem is váratott sokáig magára! Az oroszoknak elsősorban a főállásunkat biztosító előretolt állásokkal kellett megbirkózniuk, csak ezek tönkretétele után kezdhettek tulajdonképeni munkájukhoz, a főállásunk megtámadásához, esetleges áttöréséhez.

Előretolt állásaink a fővonalunk előtt levő magaslatokat biztosították. Így a Gipszarka és a 60-as ezred előtt a Popowa-Mohyla is. Dacára, hogy ezredünk a jaslowiecki állásunkban elég messze volt e magaslattól, ehhez a kis dombhoz sok 65-ös emlék fűződik. E magaslatot először Fejér Aurél főhadnagy foglalta el s

gényeségi kitüntetés, még a német vaskereszt is.

Nem értem rá csodálkozni, mert e pillanatban belépett az alezredes két csendőrrel és az ezredorvossal,

N. alezredes az őrmester azonnali berukkoltatását intézte el a csendőrökkel, én a doktornak siettem az asszony és a kis fiu véres fejének bekötözésénél segíteni. A kis fiucska mindkét szeme be volt dagadva az ütésektől s a borogatások is csak hosszú idő múlva tudták eszméletre téríteni. Az asszonynak a fején és a kezén csupakék folt látszott. Mindketten bizonyára hetekig sinylették a szomorú nap emléket.

„A város legjamborabb embere volt Kopin Gyuri a háború előtt beszélte másnap a főbíró. Ha valami sürgős munka fordult elő a gazdaságban, mindig csak a Gyurit hívtam segíteni, mert igen dolgozó és rendes ember volt. A felesége is áldott jó teremtés.

Szépen éltek együtt, amíg ki nem ütött a háború. Ekkor Gyuri mint póttartalékos bevonult s úgy látszik igen derekasán viselkedett, mert egymásután kapta a legmagya-

sabb legénységi kitüntetések. Mikor legutóbb szabadságon volt, már három csillagja volt s már meg volt az arany, nagyezüst és bronz vitézségi je. Már akkor is nagyon kötekedett mindenkivel; a csendőr-ormesternek sok baja volt vele.

Most, hogy megkapta a sárga pertlit s a német vaskeresztet is, már sehogy sem lehet boldogulni vele. Ő, aki azelőtt soha korcsmába nem járt, most egész nap ott duhajkodik s nagy hangon meséli háborús élményeit. Ha más asztalnál valaki ezalatt ki meri nyitni a száját, azonnal odaröpíti az üveget.

A régi jó családapából nem maradt semmi. Otthon részeg fővel veri az asszonyt s a gyermekeket. Az asszonytól elszedi az utolsó garast, mit keserves napszámmal keres. A gyermekeit azért üti, hogy miért nem mennek ők is dolgozni! Pedig a kis fiu alig hat, a kis leány pedig alig négy éves. Békében szerették egymást, de hát elvitte a háború a boldogságukat, mint sok más családét. Más helyen az a baj, hogy elesett a családapá, itt az, hogy megmaradt, de fejébe szállt a háborús dicsőség!”

fejezte be a főszolgabíró elbeszélését.

— o —

Ez a harmadik történet talán a legcsunjabb, azért is hagytam utóljára. Hogy egyáltalában mégis elmeséltem, annak az az oka, hogy ebből a történetből épen a harc-téri katonák merithetik a legtöbb tanulságot. Ez a szomorú történet óva int minden harcos fiut, hogy hasonló hibába essék. Viselje bár kiki jogos büszkeséggel az élete kockáztatásával szerzett, becsületes küzdelemben kiérdemelt kitüntetéseit, azért vigyázzon mint katona, hogy a dicsőség a fejébe ne szálljon.

Tartsa mindenki szem előtt, hogy a büszke, halhatatlan „hős” névhez csak a komoly, bár öntudatos, de szerény viselkedés illik, nem pedig az üres emberek lármás hivalkodása.

Az igazi hős sohasem otthon a szájával, hanem a becsület mezején a karjával, tetteivel bizonyítja, hogy méltó a nevéhez.

1918. febr. 26.

Greiner Béla,
százados.

nem egy kisebb-nagyobb csata folyt birtokáért. Később ezredünk Jaslowieczba kerülvén, a 60 asoknak adta át e magaslat védelmét.

A tavaszi napok beálltával észlelhető volt az orosz tüzéség pontos munkája. Napról-napra több gránátot kapott a Popowa. Először 60-80-at, később már csak százával adták a muszkák s bizony nagyon kellemetlen volt az ott levő hős védőknek, nemkülömben a 65-ös Wojnár zászlóaljnak, amely Beremyaniba mint hadosztálytartalék volt elhelyezve s éjjelenként kijárt a Popowára az összeomlott árkokat javítani.

Az orosz tüzéségi munkálat fokozatosan fejlődött, míg április 13-án egyöntetűen morajló ágyúszóra ébredtünk s a Popowa zöldelő magaslata helyett csak egy por- és füstgombolyagot láttunk.

— Bumlizik a muszka! — jelentette reggel az ordonanz s bizony éreztük, hogy az esti ramsli parthiet nem fogjuk nyélbe üthetni.

Dálben már a muszkák nem elégedtek meg a Popowa magaslat lövetésével, hanem Beremyaniba is beküldtek egy pár nagyobb csomagot, megzavarva étkezésünket, mely a legvigabb hangulatban folyt. A várva-várt „Alarm” körülbelül este 7-8 órakor meg is történt. 10-14 órai ágyuzás után teljesen össze löve az árkokat sikerült a muszkáknak a Popowai magaslatot elfoglalni. A védők kitarítottak az utolsó pillanatig, az utolsó emberig. Alig egy-két ember került vissza a hős századból, melynek klváló parancsnoka Schneider 60-as hadnagy is hősi halált halt.

Ugy látszik, a muszkáknak is csak nagy veszteség árán sikerült a magaslat elfoglalása, mert meg sem kísérelték a további előnyomulást, csupán az elfoglalt magaslatot igyekeztek maguknak biztosítani a bekövetkezendő ellentámadás ellen.

A Wojnár-féle első zászlóalj este 10 óra tájban érkezett meg a Popowa aljába s rövidesen megkezdte az ellentámadást. Fejér és Müller főhadnagyk százada frontálisan, az én századom (második) délről s Witt hadnagyé északról oldalazóan táma-

dott. Csöndes, sötét éj volt. Századaink kifejlődve várták a parancsot a támadásra. Végre elhangzott a szó: „Előre!”

S elindultunk a korom sötétben, nem látva semmit, csak egy még feketébb, még sötétebb pontot a direkciót a Popowát!

Mintegy 150-200 lépést tettünk meg néma csendben, midőn egyszerre pokoli gépfegyvertűz fogadott s nemsokára a gyalogsági fegyverek is megszólaltak. Előre, csak előre! Mentünk, de mintha a pokol összes tüze reánk támadt volna, száz meg száz gránát, akna csap közénk s a sebesültek jajgatása, haldoklók nyöszörgése sikong a sötét éjben.

Nem mehettünk tovább előre, de hátra sem akartunk menni! Levágódtunk s vártuk, hogy elálljon az örült tűz. Szétnézek. Sehöl senki. Lassan visszacsuszom, belebotlom egy emberi testbe: Spitz kadét, aki örömmel ujságolja, hogy nincs is oly nagy veszteség, a muszka magasan lő, csak a gránát, a gránát, az valami rémes! — Pedig az jött bőven!

Vártunk. A tűz csak nem akar szünni, egyre erősödik, most már lőnek gépfegyverrel oldalról is, még pedig erősen. Nem baj! Csak kitartani, majd hajnalkor meglátjuk, hogy és mint lesz!

A tűz lassankint eláll. Hajnalodik. A ködös légben bontakozó rajvonalba emberek kusznak. Megjött az erősítés, a Hillezászlóalj. Mindenki fellelegzik. Na, most gyerünk neki! Előre!

De mintegy varázsszóra, ezer meg ezer gránát csap közénk, millió golyó süvit és sok-sok gépfegyver zuditja ránk öldöklő tűzét. A rohamozó rajvonala ritkulnak, elesik Csermák hadnagy, Bíró főhadnagy és Vatta hadnagy megsebesülnek, Puhaca kapitány, aki gépfegyverével örült vakmerőséggel rohamoz, súlyosan megsebesülve roskad gépére.

Egy tüzes ércfal veszi körül a Popowát, melyen keresztülhatolni nem lehet. Hiábavaló minden hősiesség, vakmerőség. A technika legyőzte az embert!

Várunk dübörgő és vijjogó 18 és 21-esek között, sipitózó golyótengerben. Századom rajvonalba kifejlődve szépen fekszik. Meglátom kápláraitam, Szakált, Magyar — kemény gyerekek, ott sétálnak a rajvonalba s nézegetik embereiket. Kovács hadnagy egy spátnit szurva feje elé, a legnagyobb tüzben vigan falatozik s mosolyogva jelenti ki: „Igaz, ma 13-ika van!”

Mire az est beáll, megjön a parancs Vissza az állásba! A Popowa muszka kézen marad! Visszavonulunk. A nap vörös tüzben tükrözteti a Popowát. A fegyvertűz elállt. Csend. Csak néha-néha hallik egy hörgés, egy jajszó.

S kísértetiesen suhanó árnyak sietnek az éj leple alatt. A szanitészek végzik nehéz munkájukat.

Ez az orosz offenziva előestéje.

Diez Günther,
főhadnagy.

Bataillonsrapportnál.

— Vitéz kapitány urnak jelentem alássan, zum Rapport befohlen.

— Miért?

— Hát hogy 6 nappal elkésve vonultam be a szabadságomról.

— Van valami mentésed, te semmiházi?

— Igenis van.

— Halljuk.

— Ugy volt kérem, hogy a stanislai csata után harmadik nap megnyomott egy nehéz mina

és mire újra életre keltem, már vittek a muzsik. Egy doppelrájba marscholtunk az őrnagy ural, meg a többi elfogott tiszturakkal 2 napig.

Enni nem igen adtak, meg is untuk a folytonos menést, mőg hallottuk is hogy mán a Gött kadét ur is megszökött, hát egy este mi is megcselekedtük ezt a komával. Az erdőben bujkáltunk nappal, éjjel mőg mentünk amerre a nap lement, merhogytuttuk,

hogy arra van Beregmegeye, merhát beregmegyesi vónék én is, mög a komám is.

Egyszer láttuk, hogy mindenfelé fut a muszka s visszahagyja még a konyhakocsikat is. Legfőbb ideje is vót, mer hogy mán majd éhen vesztünk. Oszt jöttek a miénk is utánok, igg megmenekültünk a muszka fogságból. Oszt a káderhez küttek, onnét meg az ezredhez kérekedtem önként.

Szabadságot akartak anni, de nem köllött, inkább kigyüttem, merhoggy igen fel voltam indulatoskodva, mer megtudtam, hogy a Mari feleségem egy német sógorral szürte össze a levét, oszt kis ember is lett mán a német kápíre.

Mikor azonban itt láttam, hogy mindenki hazamegy szabadságra, én is hazakérezkedtem. Mert elgondoltam, hogy hát a nimet a szövetséges, akivel ápolni kell a jó viszonyt, no mög beláttam, hogy nem is az asszony volt a hibás, hiába szittam őt 10 évig, hanem én, amit nem tudtam én azt mögcsinálta a szövetséges, mer hát jó szövetségesek segítik egymást. Legalább már van örökösöm, akire hagyom a házat, a földet mög a szállót, mer hát ez is vóna. Szóval keztem örülni a fiunak és látni kívántam az örökösöm.

Meg így legalább németül is fog tudni a fiu, lesz nagy becsülete a faluban, mer csak a nó-tárius ur tud németül, no meg az Icíg bácsi.

Hazaérve a bolond asszony megijedt, oszt eldugta a gyereket Erre jól elvertem és követeltem az örökösöm. Mire megértette, hogy nekem gyerek kell, hát előhozta. De biz a köllök nem tudott egy szót se németül, hiába kommandéroztam neki hapták! reksót, szalutirt, an zwáj, meg hogy marsájnc, meg a többi, ami nimetöt tanuttam katonáéknál.

Erre elfogott a mireg és ujra elvertem az asszonyt, hogy mondok, te cafra biztosan valami falunkbélivel csaltál meg sigy szégyenbe hoztál a faluba, nem pedig a szövetséges nimet sógorral ápolitad a jó viszonyt, azt csak hazudod nekem! Erre a bolond

asszony bögve elfutott s hiába kerestem 10 napig, nem leltem meg sehol Közbe a fiamat is elvitte valaki a házamtól. Így nem vót se asszony, se örökös.

Ezért nagyon kár vót hazamenni szabadságra mondok, csak bajnak gyüttem s kimék a vasutra, hogy visszagyűjkek az ezredhez. Itt történt a hiba, hogy a Bahnhoffkommendón csupa cselákok voltak. nem értöttem a beszédjüket s így rossz vonatra tettek, mely elvitt Lembergbe. Ott oszt aszondták, hogy bolond vót az is aki heüitetett a vonatba meg én is és ráütötték a pecsétet az Urlausájnra oszt betettek egy másik vonatba; azzal Pestre kerültem. Onnét jól indultam el azt mondják, de hogy valami Tövisen kellett volna leszállni, de hát nem szólt senki, meg oszt egymás hátán is vótunk a vagonokban, úgy hogyha szóltak vóna is, uggsem tudtam vóna kiszállani. Még mozogni is alig tudtunk. Negyedik nap elfogyott már az elemözsiám oszt szomjas is vótam, meg láttam hogy sokan kiszálltak egy helyen, hát én is kiszálltam, oszt kisült hogy Brassóba vótunk. Ott oszt a Bahnhoffkommendón összeszittak és a pecsétet ráütötték az Urlausájnra, de azér belátták, hogy nem én vagyok a hibás, mer még enni is attak s végre beültettek egy jó vonatba, amely visszahozott, mer hát ott magyarok vótak a Bahnhoffkommendón. Ez vóna kéröm alássan a mentésésem, meg még az is, hogy.

— Csönd! Már elég volt a papolásból!! Ha az a stanislai mina agyonlapított volna egészen, a nyelved úgy látom külön minával kellett volna akkor is agyonütni, még pedig a legnehezebb fajtával!! Urlobról elkésmi azt tudsz, de már egy fiuhoz szövetségesre van szükséged! fuj!! szégyeld magad, mi az ördögnek gyün ilyen ember a világra!!! Majd meghallod büntetésedet.

Rapport abtretien!

Gretner Béla, százados.

Terjesszük a Ludwig bakát ismerőseink és hozzátartozóink körében!

KITUNTETÉSEK

A MI HŐSEINK.

Ó Felsége megengedte, hogy Ráth Ferdinánd őrnagyunk (a vezérkarhoz beosztva) a török császár által részére adományozott *hadí érdemrendet* elfogadjon és viselje.

Ó Felsége Gattein Miklós hadnagynak az első zászlóaljunk közkedvelt segédtszjtjénel: a *nagy esüst vitézségi érmet* adományozta. Gattein hadnagy Budapesten született 1897-ben és 1917. június 2. óta van ezredünknel. Azelőtt a 24-es vadászoknál szolgált 12 hónapig az olasz harctéren. Háromszor sebesült (utoljára a jamnicai ütközetben), mindháromszor a fején, illetőleg a nyakán. Egy szilánkot még most is őriz nyakában mint az olasz harctérről hozott emléket. A most utólagosan kapott nagy ezüstön kívül a Signum laudisnak (kardokkal), bronz vitézségi éremnek és Károly csapat keresztnek tulajdonosa.

A *kis ezüst vitézségi érmet* kapta Teliha Ignác a 10. századunk derék gyalogosa. Teliha, aki 1895-ben Nagymogyoróson (Beregmegeye) született, 1916. szeptembere óta van kint ezredünknel. Résztvett a posieci vállalkozásokban, a jamnicai súlyos állásharcokban, a stanislai nagy ütközetben. Harcolt az Arsán, a román határon és mindenütt: Ludwig baka volt. A bronz vitézségi érmet és a Károly csapat keresztet még 1917. elején kapta.

Brons vitézségi érmet kaptak: Magyar Bertalan zászlós, Alföldi Mihály és Jencsik János káplárok, (5. század), Weisz Mór zászlós (2. század), Sefcsik Demeter és Vanak Stanislau gyalogosok (1. század), Titincu János ővezető (II. gépfegyverszázad), Tallárom János gyalogos (III. zászlóaljparancsnokság.)

Pótszászlóaljunk teljesen berendezkedett már Munkácson. Vidám élet folyik a szorgalmas kiképzés mellett. A pótszázadok egymásután, fáradthatatlanul állítják fel a menetszázadokat, illetőleg a „béke“ századokat, mostani elnevezésük után. Annyi bizonyos, hogy rövidesen bevonulnak a békeszázadok is a munkácsi turul irányába és nem hiába dajolják bakáink: — lesz még nekünk direkció más is

A géppuskások egy közeli faluban vannak elhelyezve, ahol Puhaca Radoszlav százados vezetése alatt tanulnak betyárosan, Ludwig baka módra strájolni.

A tiszteket Örkény táborban képezik ki a géppuska kezelésében. Dr. Drottner Arzen és Brozorád Kornél hadnagyok mostanában végezték el ott a kézi gépfegyver tanfolyamot, Bendik Ede hadnagy pedig a rendes gépfegyver kezelésében képeztetett ki és mindhárman bevonultak a pótszászlóaljhoz.

Csapó Gyula hadnagy Bécsbe utazott, fényező tanfolyam hallgatására.

A szatmári katonai rendőrség áthelyeztetett Munkácsra, ahol szintén Barna Gábor főhadnagy vezetése alatt kezdte meg működését.

Sütő István zászlós bevonult pótszászlóaljunkhoz és az első pótszázadnál nyert beosztást.

Özvegy és árvaalapkra ismét nagyobb összegek folytak be pótszászlóaljunknál, melyekről helyszűke miatt csak a következő számunkban számolhatunk be.

Vírrasztok ..

Gondülő játékkal nem töltöm időmet,
Inkább almodozom naphosszat felőled.
Halkan omló estben, ködös hajnaltájon
Csitítom a szívem, annyira ne fájjon!

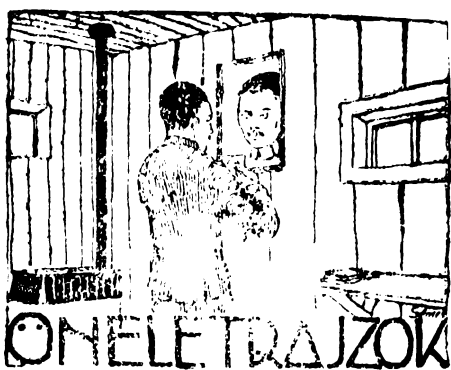
Imába foglalom a nevedet százszor,
Suttogom magamban ki tudná, hogy hányszor?!
S bár éget az emlék szédítő varázsa,
Leplezem a titkom, hogy senki ne lássa.

Magamba úgy érzem, mintha bűnös volnék
És ha most ott lennék, válladra hajolnék.
S míg kezem két fehér, puha kacsód fogná,
Szívem a panaszát busan elzokogná.

Amióta nem irsz, nincs napom, sem éjem;
Vírrasztok szomorun sötét, titkos éjben.
Lobbanó lámpásom hunyó lángja kétes
És száll... száll a lelkem hozzád, feléd, édes!...

Szentpétery Károly.

Soltész József tiszthelyettes.

A zemplénnegyedi Gesztelyen ringatták hőlcsőmet 1884-ben és ugyanott végeztem hat elemi iskolát. Legnagyobb boldogságom volt, mikor gyakorlatozó katonákban gyönyörködhettem és egyetlen vágyam, hogy én is közéjük kerülhessek. Végre 1906-ban, boldogságtól sugárzó arccal bevonulhattam a miskolci 65. gyalogezredhez. Azonnal az altiszt képző iskolába kerültem, melyet sikeresen elvégezve, a 11. század őrzetője lettem. 1908. októberében az önkéntes iskolába lettem vezényelve, hol a kiképzés terén tanusított buzgóságomért dicsérő elismerésbe részesültem, egyidejűleg megkapva az őrmesteri rangot. 1911-ben a bruck-királyhidai lövész-tanfolyamot végeztem el, honnan a besztercebányai IV. zászlóalj 4. századához kerültem mint szolgálatvezető őrmester. 1914. júliusában lettem törzsőrmesterre előléptetve. A mozgósításkor, illetőleg aug. havában Munkácsra kerültem zászlóaljammal, hol mint szakaszparancsnok működtem.

Ezredünkkel Galiciába kerültem. Első ütközetem aug. 28-án Bukarlovnál volt. Komarnovnál több ütközetben részt vettem és itt a kis ezüst vitézségi érmet kaptam. A ravaruszkai támadásnál szakaszommal az ezred oldalvédjét szolgáltattam. A magierovi erdőben önként jelentkezve járőrbe, kikémleltem az ellenséges csapatok állását. A rudniki csatában mint oldalvéd szakaszommal több támadást visszavertem. A kovalai ütközetben, mikor századparancsnokom Lapos kapitány megsebesült, a legnagyobb golyózáporban bekötöttem sebét és kihoztam. Majd visszasielve átvettem

a század parancsnokságát és sikeresen harcolva több foglyot ejtettem. Ezért Károly trónörökös Ő fensége (jelenlegi királyunk) a nagy ezüst vitézségi érmet tűzte mellemre.

Nov. 21-én, midőn századomat támadásra vezettem, megsebesültem a bal karomra és négy hétre a losonci tartalékkórházba kerültem. Innen a Salgótarjánban lévő pótzászlóaljhoz kerültem, ahonnan 4 napi tartózkodás után újra a harctérre kerültem. Résztvettem a bukovinai harcokban. 1915. május 9-én teljesen bevoltunk kerítve. Szakaszommal átvágtam magam. Ezért másodizben kaptam a kis ezüst vitézségi érmet. A súlyos harcok igen megviseltek és tüdőgyulladásom miatt hosszabb kórházi kezelésre szorultam.

1916. augusztusában harmadizben kerültem tábori ezredemhez, mely akkor Posiecen volt. A vadászszázadhoz lettem beosztva. Néhány sikeres vállalkozásom után a bronz vitézségi érmet és a tiszthelyettesi rangot kaptam meg. Majd egy időre tartalékba került ezredünk és ez idő alatt a rohamjárőrök kiképzésével buzgólkodtam, mely munkám elismeréséül az arany érdemkereszttel lettem kitüntetve. Ezen időre esik Lipót bajor herceg látogatása ezredünkkel, mikor szolgálataim elismeréséül a német vitézségi éremmel tüntetett ki.

A stanislai harcok és jamnicai vállalkozások, melyekben résztvettem és a legsúlyosabb helyzetekben is *Ludwig Baka* voltam, a másodszori nagy ezüst érmet eredményezték. 1917. júliusában a román határon folytattuk harcainkat. Aug. 2-án Diez főhadnagy parancsnoksága alatt az Arsán harcoltam szakaszommal. Háromszor visszavertük az orosz támadásokat. Homlokon megsebesültem, de azért nem hagytam el helyem tovább harcoltam. Itt lettem harmadizben a nagyezüst vitézségi éremmel kitüntetve. Jelenleg néhány hónapja az altisztképző iskola parancsnoka vagyok és ezen minőségben több izben ezredparancsnoksági írásbeli dicséretet kaptam.

Sándor Ferenc tiszthelyettes.

1892-ben születtem Hernádnémetiben, Zemplén megyében. Ugyanitt végeztem négy elemi, kettőt Miskolcra. Majd bóró Harkányi uradalmában géplakatos tanuló lettem, később ugyanott mint villanyszerelő nyertem alkalmazást. Mozdonyvezető szerettem volna lenni és ezért előbb katonai kötelezettségemnek óhajtottam eleget tenni.

1911. októberben bevonultam a 65. ösök Munkácsra állomásozó 11. századához, melynek Ráth kapitány volt a parancsnoka. Hamarosan az altiszt iskolába kerültem, ahol minden igyekezettel a katonai tudományok elsajátítására törekedtem. 1912. októberében káplár, decemberben már szakaszvezető lettem. 1913-ban a távirászfolyam elvégzése után a tartalékosok kiképzésével lettem megbízva. A háború kitörése után, 1914. augusztus elején kerültem Galiciába ezredünkkel és első ütközetem Pukarcovnál volt, melyben mint rajparancsnok vettem részt. A szeptemberi harcok alatt a 10-ik század szakaszparancsnoka voltam. 6-án a javorniki magaslat elfoglalására kaptunk parancsot. Harminc lépésre engedtek maguk közelébe a muszkák és aztán örült puska és gépfegyvertűzzel fogadtak.

Tudtam, hogy biztos halál a visszavonulás, ezért: Előrel-t vezényelve beugrottam embereimmel az orosz árokba. Szuronyharcra került a sor, nem bírtuk megtörni őket, mert folyton erősítést kaptak. Visszakellett jönnünk, de 100 foglyot és több gépfegyvert hoztunk magunkkal. Ezért ezredparancsnoki dicséretben részesültem. 1914. októberében a rudniki ütközetben vettem részt. Több izben zudultak reánk az orosz támadások és mindig véres fejjel visszavertük őket. 12-én szakaszom előtt az egész napi folytonos támadások után kb. 200 halottat olvastam össze. Itt történt, hogy egyik agyunk legénysége elpusztult és néhány emberemmel az utolsó municióig mi kezeltük azt, míg este leváltás után, szakaszommal visszahuzva megmentettük. De-

cemberben Mihovaizemalenál ütköztünk meg. Telefon patrulkommandáns voltam. Előre mentem az első rajvonallal a Dnyeszter felé, hol az oroszoknak erős állásaik voltak. A legnagyobb golyózáporban kellett egy tengeri mocsáron keresztül gázolnunk. A szakasznak, mellyel előre mentem, elesett a parancsnoka. Átvettem a vezetést és rohamra vittem a fiukat. Szuronnal kipiszkálva a muszkákat több mint 150 foglyot ejtettünk és több gépfegyvert szereztünk. Ezért dandárdarancsnoksági dícséretet kaptam. Számos ütközet után a harasimovi magaslatra kerültünk. Ekkor telefon szakaszparancsnok voltam.

1915. május 9-én az oroszok támadtak nálunk. Egy fontos parancs továbbításával lettem megbízva, melyet a Horodenkában levő német hadosztályparancsnoksághoz kellett juttatnom. Közben esett az oroszok által megszállva tartott Niezviczka. Nem volt más választásom mint megsarkantuzni lovam és örült száguldással keresztül vágattam a falun, miközben sűrűn köpködték fegyvereik az üdvözet utánam. A parancsot átadtam, nagy ezüst vitézségi éremmel lettem kitüntetve. 1916-ban a jaslovieci ütközetben a legremesebb pergőtűz alatt folytonosan köztögettem az összelőtt telefonvezetékeket. Julius 7-én reggel, mikor a harmadik zászlóalj vezetőit javítottam, egyszerre csak egy kb. 30 oroszból álló patrullal álltam szemközt. Kilőttük minden muniíciónkat (másodmagammal voltam) és visszavonultunk, hogy ezredparancsnokságunkat értesítsük.

Ezredünk ekkor már Brovári szélén állott és mi a két svaromlénia közé kerültünk. Szerencsénkre egy 78-as zászlóalj jött ellentámadásra. Alig vártam, hogy velünk egy magasságra kerüljenek, fölugrottam és velük együtt rontottam a muszkákra. Kiverve őket elfoglalt árkaikból, összeszedtem a telefon anyagot és jelentkeztem ezredemnél. Ezért a tettemért a kis ezüst vitézségi éremet kaptam.

Ezután mint telefon szakaszparancsnok több kisebb-nagyobb ütközetben vettem részt. 1916.

augusztus 27-én (Delejow) a 8. század (Thanhoffer hadnagy) vonalait hoztam rendbe. A fokozódó pergőtűz sokat zavart munkámban. Egyik gépfegyverstand mellől elhulltak az emberek. Megkezdődött az orosz támadás.

Sűrű rajvonal tört felénk. Megragadtam az egyik gépet, megnyomtam a druck plattét és szórtam a golyókat. A századdal együtt olyan tüzet zudítottunk a muszkákra, hogy véres fejjel visszaszaladtak. Itt kaptam másodszer a kis ezüst vitézségi éremet.

1917-ben, a nagy jamnicai ütközetben vettem részt. A három napos irtózatot pergőtűz alatt nyílt terepen, állandóan köztögettem az összelőtt telefonvonalakokat, összeköttetést teremtve a zászlóalj és ezredparancsnokság között. Ezért másodízben lettem a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve. Augusztusban az arcai (román-front) ütközetben vettem részt, itt szereztem meg a bronz vitézségi éremet. Jelenleg ezredünk telefon szakaszparancsnoka vagyok.

Hol kapható a Ludwig-baka?

Budapest: Lampel Róbert és fia könyvkereskedés (Andrássy-ut 21 szám.)

Beregszász Schwartz dohány-nagyüzede (Piacz-tér).

Besztercebánya: Machold F. könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés.

Miskolc: Ferenczi B. könyvkereskedés (Széhenyi-utca).

Munkács: Bercsik utóda Nagy Albert könyvkereskedés.

Nyiregyháza: Ferenczi könyvkereskedés. (Városház-épület).

Sárospatak: Főiskolai könyvkereskedés.

Sátoraljaiúj hely: Löw Mihály ujság-főelárusító.

Szatmárnémeti: Huszár Aladár könyvkereskedés (Deák-tér).

Maroshévíz: Szabó Fülöp könyvnyomda és papír kereskedés.

Egy vonat

indult el 1914 nyarán a Kárpátok felé. Lobogó zászlók lengtek, zöld gallyak hajladoztak rajta és vidáman daloló, nótás lelkű magyar fiukat vitt a sáros galíciai csatamezőre. Jókedvűek voltak a harcra induló katonák, egyiknek arcán sem látszott félelem, vagy szomorúság. Zengett az ének és a kattogva gördülő kerekek vígan dudolták a kíséretet hozzá. Amerre ment a vonat, minden állomáson tarka embertömeg várta. Kisírt szemű anyák, kendőt lobogtató hitvesek, könnyező gyermekek szomorú csoportja maradt a füstölögve tovarohanó vonat után.

Ugyanezen időben dél felől, Szerbiából is elindult egy vonat Budapest felé. Lassan, szomorúan haladt, nem hallatszott vig ének róla, csendes volt, nem lehetett rajta jókedvű bakákat látni, csak az elfutó ablakokon keresztül villant meg itt-ott egy-egy fehér, kötés. Minden kocsiára nagy pirosszínű kereszt volt rajzolva, s belsejében fehérre vált, sáppadó arcú hősök feküdtek tépett, sáros, véres ruhában, bekötött tagokkal.

Azután megint ment egy vonat észak felé és utána a többi; megint jött délről egy vonat, melyet mások követtek. És jöttek-mentek a vonatok egymás után. Egyiken erőteljes duzzadó vig fiúk indultak ajkukon dallal a halálba, másikon sáppadt, összetört testű hősöket hoztak vissza a sír széléről, hogy újra visszadják nekik az Életet. . . .

. . . Később Olaszhon felé is indultak vig vonatok és onnan is jöttek csendes, szomorú, lassan haladó kocsik sorok. És mindig több fekete ruhát láttunk az állomásokon; egyre növekedett a kisírt szemű, könnyes arcú hozzátartozók száma.

. . . Aztán a román határ felé

is elindultak a vonatok. Előbb a daltól zengő, felvirágozott, nemzeti színű szállagos, vidám vonatok robogtak Erdélyen át, majd a lassu néma kocsik érkeztek vissza.

. . . És jöttek-mentek és mentek-jöttek a vonatok. . . .

. . . Azóta évek múltak el és a vonatok még most sem állottak meg. . . .

H I R E K. —

— **Kivonat ezredünk napi-parancsából.** (febr. 27) Ma ezredünk hetedik századát megtekintve, örömmel tapasztaltam, hogy dacára az állás-szolgálatnak, fegyelmezettsége és magatartása kiváló. Elismerésem fejezem ki.

— **Tábori posta számunk** (valószínűleg csak átmenetileg) megváltozott. Egyelőre kérjük küldeményeinket: Expositur Feldpostamt 362/II. címre küldeni.

— **Vezénylések.** Seeharz Guido százados bevonult (fogkezelési távollét) és átvette Dr. Mizersák J. századostól a II. zászlóalj vezetését. Schwartz Sándor hadnagyot szabadsága idején Sorger Árpád zászlós helyettesíti. Chmely hadnagy átvette a második század vezetését. Árva József hadnagy a második századtól az elsőhöz vezényeltetett. Dr. Kabáczy Viktor hadnagy a harmadik, Kovács Gábor hadnagy a negyedik (volt vadász-) század parancsnokságát vette át. Pollák Jusztin hadnagy a 10. század szakaszparancsnokságát vette át. Fischer Ferenc zászlós a harmadik zászlóalj felderítő tiszti teendőit végzi. Komoróczy Péter hadnagy átvette II. gépfegyver századunk parancsnokságát. Schatz Teodor hadnagy, Berán főhadnagyot szabadsága idejére a IV. gépfegyver századunk parancsnokságában helyettesíti.

— **Szabadságon vannak:** Berán Ferdinánd és Schlushe Béla főhadnagyok, Magyar Bertalan és Lesko István zászlósok. — Három havi szabadságot kaptak tanulmányaik folytatására: Frank Rudolf főhadnagy, Délczeg Imre, Petrik József, Szirmay István,

Lukács Imre és Vass István hadnagyok.

— **Kinevezések.** Ezredparancsnokságunk előléptette: Német László hadapródjelöltet zászlóssá, Rimár István, Plohberger Reinhard, Szita István, Steinberger Arnold, Vojtovics Bertalan, Hazay Zoltán és Bacskay Károly önkénteseket — hadapródjelöltté.

— **Háborus-albumot** állít össze ezredünk a világháborubeli szereplésének megörökítésére. Az emlék-albumot készítő bizottság megalakult, nemes Möller Károly alézredes, ezredparancsnok elnökölte alatt. Az album többek között az ezred nevezetesebb ütközeteit, hőseit fogja irásban, illetőleg képen megörökíteni.

— **Dicséret.** Glockner Rudolf százados, aki hosszú időn keresztül fáradthatatlan buzgalommal látta el pótzászlóaljunk segéd-tiszti teendőit, saját kérelmére történt távozásakor, a kassai katonai parancsnokság legteljesebb elismerésében részesült szolgálataiért.

— **Ezred fokok.** A Ludwig bakák ezredének gyönyörű tiszti jelvényét, a tiszti bojtos ezred fokost az utóbbi hónapban a következőknek adományozta az ezredparancsnokság hosszabb frontszolgálatuk elismeréséül: Dr. Almássy Antal százados, Candea Miklós, Schön Géza, Tóth Jenő, Herz Béla, Szóbel Izidor, Weisz Géza, Schlusche Béla főhadnagyoknak, Dr. Daday András főorvosnak, Gattein Miklós, Hass Armin, Neumann Sándor, Engel Géza, Malchu Sándor, Gottdiner József, Dobos Gyula, Martini Roland, Schatz Teodor, Kosztiner József, Dr. Katscher Róbert, Katz Dezső, Chmely Imre, Pollák Jusztin, Bogdán Sándor, Komoróczy Péter, Tóth László hadnagyoknak. Samudovszky Mihály, Krajnik Miklós, Stix Rudolf, Weisz Mór, Gött Ede, Magyar Bertalan, Molnár Géza, Fischer Ferenc, Burghardt László, Árvay Andor, Weisz Ernő, Kovács György, Szendrei József, Báthly János, Várday Miklós, Fenyő Ernő, Batta József, Hith József, Feldmann Ferenc, Than László, Dér Maxi, Löwenkopf Kálmán,

Fullmann Manó, Klein Imre és Földes Géza zászlósoknak.

— **Dicséret.** Ezredünk rohamiskola-százada feloszlott és ezen alkalommal ezredparancsnokságunk dicséretben részesítette a vezetéséért Diez Günther főhadnagyot, Kovács Gábor hadnagyot, Kaselyák Béla zászlóst és Soltesz József tiszthelyettesét.

— **Csoportkép.** Ezredparancsnokunk rendelkezése, Gloviczky fényképész nagy csoport-képet készít, a továbbszolgáló altisztekről. A felvételek már folynak és szép marandó emléket fogja alkotni e kép az altiszti kar törzsének. Azok, akiknek nagy ezüst vitézségi érdük van, külön képen lesznek megörökítve.

— **Békekötés.** Kellemetlen eset. Az ember alaposan meggyűrűződik és alapos elhatározás után tette készül: arcul csapni azt, akit ezen megtiszteltetésre kiválasztott. És mi történik? Kiválasztottunk ünnepélyesen bocsánatot kér sértésünkért és mi gentlemanok nem üthetjük többé még kupán sem. Valahogy ilyen a román eset is. Alig emeltük igazságos, ütésre termelt jobunkat, már is bocsánatot, illetve békét kunyerálnak tőlünk. Készen álltunk a neki ugrásra és lefújták, mert időközben begyultak a románok. Nincsen más kivánságunk, mint hogy mindég így legyen az ellenségeinket! Ahova mi Ludwig bakák kerülni fogunk, ott az ütésre emelt öklünkötől, remegő térdekkal békét kunyerálni jöjjenek ellenségeink. Mert ha nem jönnek -- akkor ütünk!

— **Tűz — a trénnél.** Február 21-én délután kigyulladt az ütközet-vonatunk barak-táborának közepén lévő istálló és legénységi épület. A 2. és 3. századunk, mely a trénnel szemben lévő gyakorlóterén volt, észrevéve a gomolygó füstöt és hosszú lángnyelveket, futva hozzálátott az oltáshoz. Egy órai sulyos munka után sikerült lokalizálni a tüzet. Telefonon hamar elterjedt a tűz hire, mire mindenfelől megindult a népvándorlás „ég a kolbász gyár oda a cufusz“ csatakiáltással a tűz színhelyére és dicséretre méltó buzgalommal

vette ki részét a mentésben. Persze eleinte mindenki a kolbászgyárhoz sereglett, annak a megmentését tartva a legfontosabbnak. Bár ez nem is égett, sőt meglehetősen távol volt a tüztől, még így is ezért lángoltak legszivesebben embereink. Az odasiető tiszték hamarosan szervezték az oltást. A lovak és szerszámok az istállóból való eltávolítása, a töltény és olajraktár kiürítése, az égő fenyőfák kivágása, a legnagyobb rendben és gyorsasággal megtörtént. Egy csoport állandóan öntözte a szomszédos barakkokat és havat szórt a tetőkre. Mások a legnagyobb vakmerőséggel feszegették az istálló tetején lévő égő deszkákat és gerendákat, nem törődve a fojtogató füsttel és pokoli hősséggel. Mikor már a fél tető beszakadt, csak a tiszték beavatkozására sikerült a fiukat az égő tetőről lezavarni. A dicséretre méltó buzgalomnak köszönhető, hogy semmi anyagi kár nem történt. Az oltás súlyos munkájában derekas része volt az önfeláldozóan dolgozó műszaki századunknak.

Bucsuvacsora. Mint megemlítettük, több derek, régóta az ezrednél a fronton — lévő tisztünk, tanulmányainak folytatására 12 heti szabadságot kapott. Ezek tiszteletére, elutazásuk előestélyén bucsuvacsora volt az első zászlóaljunk tiszti étkezéjében. A bucsuztatással kapcsolatosan több beszéd hangzott el, melyek közül kimagaslott Möller alezredes ezredparancsnokunk magyarul elmondott bucsuztatója. A vacsora pompásan sikerült. A jól összeállított étrendből legjobban ízlett a „Petrik“-rétes.

— **Hazajönnék** az Oroszországban levő foglyaink. Ideges mozgolódás vonul végig az egész országon, mindenki azt szeretné tudni, hogy az övé mikor jön. Tájékoztatás végett közlünk egyes dolgokat olvasóinkkal, melyeket hivatalos helyről, a Ludwig Baka részére sikerült megtudnunk.

A foglyok hivatalos hazaszállítása még nem kezdődött meg, ez párhuzamosan fog haladni az oroszok teljes leszerelésével. —

Tény az, hogy több ezer fogoly már is megérkezett a határon. Ezek azon európai fogolytáborokban, illetőleg munkás-különményekben voltak, melyek őrei a foglyokat rövid uton hazabocsajtották. A hátsó országokban elégedetlen hangok hallatszanak a visszaérkezett foglyok vesztézar alá helyezése miatt. Mi katonák ezt természetesnek tartjuk, sőt megköveteljük. Elsősorban szükséges ez egészségügyi szempontból, nehogy az oroszok között divó számtalan nyavalya elharapódzhasson, másrészt azért, hogy azok, akik a háború alatt árulóként önként átmentek ellenünkhez — hiszen tudjuk, sajnos ilyen is akadt — azok nyérék el méltó büntetésüket. Ezeknek nevei kivétel nélkül megvan örökítve a fekete könyvbe, parancsnokaink jegyzőkönyve alapján. Ezeknek lakolni kell szörnyű vétkükért!

Megindult tehát a szent karaván, a boldog kezdet csálhatatlan bizonyítéka. A hazatérő hősök büszke csodálattal tekintenek testvéreikre, győzedelmes hadseregünk minden egyes emberére.

Gyűjtések Özvegy és árva alapunk javára több helyről beérkezett elszámolások közlését egyelőre még mellőznünk kell, miután az összegek elszámolása még nem történt meg. Első helyen Becske Kálmán főhadnagy nagyarányú gyűjtésére gondolunk. Legközelebbi számunkban nagyrészeről részletes beszámolást adunk

Altmaterialsammelstelle.

Régi anyagok gyűjtőhelye. Ez a felírás diszeleg egy az ezredparancsnokságunk közelében levő furcsa kis épületen. Furcsa azért, mert a két szobából álló épületnek nincs teteje. Nagyon fontoságu célt szolgál ez a hely, ide kell hordani ezredparancsnokságunk rendeletére a csontokat, konzerv dobozokat, rongyot és minden egyéb nyersanyagot felhasználható hulladékot. Ez is élénk bizonyítéka annak, hogy mi itt kinnt mindent elkövetünk, hogy a hátsó országrész munkáját, a szükségletek előállítását, minden elképzelhető módon elősegítsük.

Humoreszk mint életrajz, vagy életrajz mint humoreszk (Ahogy tetszik.)

Már minthogy életrajzot adjak magamról? Teremtöm, ha én azt hátulgombolós koromban sejtettem volna, hogy még erre is sor kerül! De másképp is nézett volna ki ez a bizonyos „rajz“! Így azonban — sajnálom — csak mázolóssal szolgálhatok. Tehát kezdjük.

Világéletemben ravasz egyén voltam. Ez okból is választottam ki magamnak születéshelyül Tokajt. Élénken emlékezem, hogy egy szigorú decemberi napon vittek keresztelni, be volt fagyva még a szente't viz is. Mi sem természetesebb, hogy egy ampolna borral öntött nyakon keresztelő papom. Pedig bizony önthette volna alkalmasabb helyre is. Már ekkor derengett bennem a sejtélem, hogy nagy tettek lesznek hivatott. És valóban!

Zsenge ifjuságom legbőhőbb korszakában már Kompagnie commandáns vagyok a masinistáknál. Ami pedig e két dátum közé esik, az nem igen érdekli a történelmet. Bizonyos szegényérzettel gondolok ugyanis vissza erre a közbeeső s merőben haszontalan téltenségben eltöltött időszakra, amelyben nem tövöldözhettem, nem szurkálhattam ki magamat kedvemre. Mondanom is felesleges, hogy a világháború folyamán állandóan igyekeztem kitüntetni *önmagamat*. Innen magyarázható meg a sok kitüntetésem.

Nevezetesebb fegyvertényeim közül leginkább említésre méltónak tartom azt a bravurt, amidőn egy csunna, sáros őszi éjszakán ferbliben elnyertem Kovács Gabitól 63 K 54 fillért. S hihetetlen bár, de leteszem rá a főesküt, hogy az összeget k. p. azonnal megkaptam.

És végül, ha megemlítem, hogy nagyon szeretem a káposztás-koczkát diszkréten megborsozva, meg hogy roppant szeretnék szabadságra menni, ezzel azt hiszem szinpompában gazdag pályafutásom közmegelegedésre véget is ért. **Vajthó Tivadar,** főhadnagy.

Kérlekalássan

No, végre! Csakhogy méltóztattál engem is észrevenni, nyájas olvasóm! Igazán örvendek, hogy végre ide kegyeskedtél lövellni becses szemsugaraidat. Figyeltelek: Nagyon felületesen olvastad a lapot s hogy mégis bejöttél az én utcámba, akarom mondani humoreszkiembe, ennek talán az az oka, hogy észrevetted ezt a kis csekélységet, ezt a 10 lövetű valódi Frommert. Oh, kérlekalássan, nagyon szívesen türöm, hogy elolvass és azt a kis zsuzsut is csak éppen nagyobb nyomaték kedvéért akasztottam le az óraláncomról... tudod, csak hogy a kezemügyébe legyen, ha esetleg nem elég figyelemmel s kedvvel tanulmányoznád át cikkekém szellemi erényét. Magadban gondolhatsz rólam kérlekalássan akármit, még azt is, hogy ez a humoreszketeg firkálmány tulajdonképpen egy nagy butaság. Mindegy, a fő dolog, hogy elolvass. Szórakoztatni, gyönyörködtetni akarok s remélem nem szegülsz ellen, tudva azt, hogy ma, amikor már a hadüzenetek oly banálisak, könnyen hadiállapotban levőnek tekinthetem magamat veled szemben!

Hát kérlekalássan, először is ki-és bejelentem, hogy ez egy humoreszk. Ezt a szerény megállapításomat azért közlöm veled, kedves olvasóm, hogy feleslegessé tegyék számodra minden töprengést és gondolkozást azon esetre, ha cikkem végére érve meghatározni óhajtanád, hogy tulajdonképpen mit is olvastál? Könnyen reád tudnám erőszakolni, hogy ezen írásom mi-voltának általam történt megállapítását magadéva tedd. De távollartom magamat ettől ama reményben, hogy szép szóval is menni fog. Tehát édes olvasóm, barátságosan kérlek, — az ne aggasszon kérlekalássan, hogy a zsebemben lévő 10 golyóra töltött Frommeren jobb kezem hüvelykujjával éppen most nyitottam ki a biztonsági zárat, méltóztassál elhinni, hogy ez egy humoreszk. Egész bátran elhíheted, hiszen én mondom. Harmadszor azért, mert én rajtam uniformis feszül, rajtad pedig szégyenlősen lóg a „Népleruházó Bizottság” által megalakított „Szövetkiadóhivatal” kebelében létesült „Ruhabeosztó Bizottság” határozata folytán

szervezett „Kiutalványozáslehető-ségvéleményező Bizottságnak” b.) alcsoportjához tartozó „Országos elnemhasználhadinemkaphatórá-semmijegyforgalmi irodában” kiállítandó dobatodafenébenemérsz-velesemmit szelvényre a jövő évben esetleg nem vásárolható, a férfi közalkalmazottak részére a mairettenetesdrágaságmiattmegszavazottruhasegély-javaslat keresztülvitele után azonban talán beszerzendő III. minőségű, 130 K-ért kapandó szövetből készíthető ruha

Kegyeskedjél most egy pillanattig várni, hadd vegyek lélegzetet. Így ni Hiszen tudni méltóztatol, hogy nem könnyű dolog ily kis mondatocskát kisóhajtani! Még ne kegyeskedjél nevetni, majd csak a végén! Inkább elzárom a Frommert a zsebemben. De a végén, akkor aztán ne vess, kacagj, harsogj, hahotázz vadul, tombolj orkánszerűleg, esetleg egy kis nevetőgörcsöt is vegyithetsz bele, a fő, hogy jó legyen, ha markirozol is. Tudod, hisz ismersz, én már ilyen fiú, akarom mondani író vagyok! Elvárom, hogy ne vessenek az emberek a humoreszkiemben, Hehehe. Ugye érdekes? Hát persze, nem azért írok humoreszket hogy sirjanak rajta, hanem hogy ne vessenek, míg össze nem esnek. No, no, nem is olyan jó viccet mondtam, mért méltóztatol úgy mosolyogni? Ja ugy. A kezem. Inkább eleresztetem a Frommert, csak ne mosolyogj oly fanyarul kérlekalássan, hidd el nem áll jól neked!

Ja, igen! Hát a humoreszk! Persze! Tudod, muszáj vagyok írni! Ugy neveltek. Kis koromban az asztal körül kergettek, ha nem irtam humoreszket. Tehát írok. És elvárom, hogy mulassanak rajta az emberek. Humoreszkiem végén a kellő pillanatban jelt adok a nevetésre, s ez a jel feleslegessé tesz minden ily fajta kérdezősködést lehet már nevetni? Közbecacagást nem türök, de a végén mindenkinek röhögni kell, ahogy csak bír, míg meg nem ful, míg össze nem rogy, mért máskülönben kinyilik a zsebemben nem a bicska kérlekalássan, rosszul méltóztatol gondolni, hanem a Frommerem bizottsági zárója

Tehát ugyebár megállapodunk abban, hogy ez egy humoreszk lesz, van, volt. Hát persze, hogy

az! Mi is lehetne más? Hiszen magad is beláthatod, hogy az! És ezt jól is teszed, tekintettel a zsebemben elhelyezett s kiröppenésre váró kis acélgalacsinokra. Mert tudod, kérlekalássan, én nem szoktam véleményemet másra erőszakolni, nálam csak az a fontos, hogy más is azt higgye és vallja, amit én. Ez a fő. A többi mellékes! Miért méltóztatol mosolyogni? Ja! Ujra zsebre vágtam a kezem? Ez is mellékes! A fő a szósz, a lényeg mellékes mint mondá egy volt professzorom. Igaz, hogy ő úgy mondta, hogy a lényeg a fő, a szósz mellékes, de hát ez is mellékes, a főlényeg most az, hogy ez a kis mellékes szósz itt a zsebemben a koponyádra ne csurogjon kérlekalássan

Szóval nevetni fogsz ugyebár humoreszkiem végén szível-lélekkel, tudod és hangszalaid kimelése nélkül? Ugy is illik! Mert elég humoros ugyebár ez a mai helyzet? Méltóztassál csak engem elkísérni ezen a kis elmefuttatáson: Mielőtt kitört volna a nem téged értettelek kérlekalássan, a világháboru, béke volt. Nemde? Stimt! Aztán jött a háboru. Aztán ment a háboru, és jött a fegyverszünet. Aztán ment a fegyverszünet és mit méltóztatol nevetni? És nem jött semmitem. Fegyverszünet nincs, háboru nincs, béke nincs. Tehát a mai helyzet egy humoreszk!

Aztán kérlekalássan itt van egy másik dolog: A római nép így szavalt: Panem et circenses Mit látnak ma? Nem kell a panem és nem kell az et, csak a circenses kell! Méltóztassál csak a pesti embert megnézni. Törődik is az a hasával ha egy diszkrét mozi kényelmes sötétjében hátradőlhet a zsöllén! Hogy mennyire bukik a pesti nép a szórakozásra, bizonyítja az, hogy hónapokkal előbb kell megvenni a jegyet, ha valóban el akar menni az ember. Meg sugom neked, hogy május 10-én Pesten kell lennem, ha török, ha szakad, mert már meg van a jegyem a Mozgóképek Otthon esti előadására!

Vagy méltóztassál csak kérlekalássan arra gondolni amit a jegyekkel csinálnak! Hát nem egy cirkusz ez? Maholnap kibocsátják az eljegyzési jegyeket! Hát nem egy cirkusz ez?

No, de eleget mondtam, azt

hiszem nevezhetsz rajta, pukkadozhatsz, akár egy gépfegyver. És ha nem találnád elég humorosnak, elég érdekesnek, azon is tudok segíteni: megnyomom a gombot a zsebemben!

Látod kérlekálással, ez az igazi irasművészet: Ugy írni szomorut, hogy kacagjanak rajta! De nem zavarlak tovább, mert tudom, hogy sürgősen utána kell járnod a fölmentésed ügyének. Tehát befejezem. Leszel kegyes előbb azonban kissé idenezni. Ugy. Méltóztással most barátságosan mosolyogni, ugy, . . . még jobban . . . még, nehogy előkerüljön a zsebemből ez a kis nyomatek . . . most nevetni . . . jobban . . . köszönöm, kész a felvétel — akarom mondani a humoreszk!

Szentpétery Károly.

(A hírek valódiságáért csak az abban szereplők vállalnak felelősséget.)

Női szereplők

A Ludwig baka frontkabaré sulgyos probléma előtt állott. Szerettek egy egész rakás ügyes kis egyfelvonásos darabot, melyeket műsorukba óhajtottak illeszteni, de baj volt Köpecen — mert mindegyik darabhoz fehérszemélyre is lett volna szükség. Persze könnyű a pesti direktoroknak, azoknak csak telefonálni kell valamelyik helyszerzőnek és kapnak annyi fehérchselédet, a mennyi csak kell. A mi direktorunk, Salamon őrmester azonban hiába telefonálgatna jobbra-balra, itt nem igen lehet nőre szert tenni. No de nem azért Ludwig baka a Ludwig baka, hogy ne tudna segíteni a baján! Egy-kettőre összeült a kupaktanács és rövidesen határozatot hozott,

melynek alapján Babka őrmesterünk újra keresztviz alá került és kinevezték B: buskának. Egyidejűleg mint női hölgy: a Ludwig baka frontkabaré primadonnájának. Női mivolta rögtön kifejezésre jutott abban, hogy a kinevezése után toilette-ért kezdetű siránkozni.

Salamon a férjek sajnálatra méltó helyzetébe került

Ezredünk összes szabóműhelyei egyszerre Babuska kisaszszony ruhamegrendeléseinek dolgoztak.

Egy-kettőre elkészültek a modern szabóművészet remekei és *Holser* ur bizonyára tátva felejtene száját, ha Babuska kisaszszony 6 hóköpenyből készült pazsar színházi belépőjét látná. Az estélyi ruháját pedig egy párisi szalonban sem tudták volna szében elkészíteni. A kelme valódi (néhai) fehérneműből volt, a szegélyét pedig egy ócska pokróc rojtjai csipkézik. A vállpántja (bocsánatot kérek a nő-olvasóinktól, ha nem jól fejezem ki magam) a közelmúltban egy brótszak széles szallagja volt. Parókat is készített borbélyünk jó erős anyagból, mellyel még nem régen a legyeket kergette magáról Tilzer főhadnagy sárgája. Azt hiszem, hogy valami kebelnövesztő kenőcsöt is hozatott Londonból, amelynek láttára csak úgy dagadt a keblek a büszkeségtől. De nem részletezem tovább a mi nőnket, hanem teljes jellemzésül Baranyai bácsi megjegyzését közlöm róla:

— Tyűh a ragyogóját! Emmán aztán teszi! Odaadnám vagy két havi lönungom, ha csiphetnek egyet — a képin, vinné el a kánya!

Tábori felszerelések

nagy választékban
legolcsóbban, nagyban,
kicsinyben állandóan kaphatók

a „Reményi“ bazárban
Marosvásárhely Telefon 247.

Panasz.

Béke kéne
S még sincs vége
A harcnak
S az arcnak
A színe fagyos, fehér.
Éhezünk, fázunk,
Rút esőn ázunk,
Könnyezőnk, sírunk,
Jajgatva irunk,
Panaszunk égig felér.
Legyen hát végre vége,
Legyen hát végre béke,
Mert a dalocskám
Lantomon, az ócskán,
Meggyöngül jócskán!

Jól megmagyarázta.

A „Ludwig Baka“-ban
Egy baka
Látja nevét
S mutatja a
Társának:
Ehun la, kiírva a nevem!
A másik nézi csöndesen
És így felel fölényesen:
Nem írva van, én látom ám,
De nyomtatva, bizony, komám!...

Kritika.

Elsőrangú tánc volt
Ami Babka táncolt
A frontkabarén.
Partnereit lázba
Hozta és a házba
Volt taps, meg babér.
A karzaton, hátul
Egy baka csak bámult,
Végre így beszélt:
Akkurát menyecské,
Jól mozog a testye,
Emmá' oszt fehérchseléd!

Életrajzokat

kért a szerkesztőségünk azoktól a derék fiuktól, akik a háboru legnagyobb részét a tábori ezrednél töltötték, akik számtalan csatában résztvettek, ezer veszedelem közepette vakmerő, bátor, becsületes, igaz magyarok és Ludwig bakák voltak és maradtak. Meghatottan lapozgatom ezeket az írásokat, melyek becsületes, kérges kezektől származnak és spártai egyszerűséggel, rövidséggel mesélik el viselt dolgait, mint a legtermészetesebb, legegyszerűbb, magától értetődő dolgát a teremtésnek. Igaz, hogy ma, a háboru negyedik esztendejében már némileg megszoktuk, közömbössé vált előttünk, hasonló történetek *hallása, olvasása*. Ez az oka, hogy nem is értékeljük kellőképpen a tetteket, melyek hallatára pedig alig négy esztendővel ezelőtt, libabőrös lett volna testünk.

Figyelmeztetni akarlak nyájas olvasó egy mondatra, mely engem Soltész József tiszthelyettesünk életrajzából rendkívül megkapott:

szakaszom körül volt kerítve . . . kitértam magam és ezért másodízben lettem a kis esüst vi-téségt éremmel kitüntetve.

Azoknak, akik hasonló helyzetben még nem voltak, szeretném néhány szóval elmondani, hogy ezt a mondatot, ezt a *kitértam magam*-at hogyan kell elképzelni, hogy ez tulajdonképpen mit jeleni, ezt Soltész Jóska hogy mondhatta volna el:

„ . . . visszavertük a támadást. A gránátok folytonos robbanása tompa ütésekként hatott agyunkra, szinte elkábultunk a rémes portól, füsttől, büztől. Ekkor vettük észre, hogy hiába való volt a mi

véres küzdelmünk, mert mellettünk áttört a muszka és már messze mögöttünk jár.

Körül voltunk fogva, bekerítve és elfogott bennünket az elhagyatottság rémes érzése, *Mi lesz most velünk? Fogságba kerülünk? Engedjük elfogni magunkat, hogy drága hazánk elveszítse bennünket? Végtelen időig ne lássuk kedveseinket, anyámat, feleségem, gyermekeim? El engedjük hurcolni magunkat a messze idegenbe, hogy ott keserű rabságban singlödve, beláthatatlan időig reszketve várjuk a szabadulás óráját?*

Nem! Nem kerülünk fogságba, nem engedjük elfogni magunkat, mi szabadok akarunk maradni, mi harcolni akarunk míg hazánk és királyunk úgy kívánja tőlünk . . . nem engedjük elszakítani magunkat kedveseinktől oly hosszú időre . . . jertek fiúk! . . . Előre! Át fogjuk vágni magunkat.

Most jött csak a java. Golyózapór minden oldalról . . . Gránátok vijjogása, schrapnell pukkanása . . . halálordítás . . . sokan elmaradnak mellőlünk Arra! Az erdő széle felé menjünk . . . ott könnyebb lesz keresztül törni . . . Utánam! Már azt hittük, hogy megszabadultunk, mikor egyszerre egy csomó puskacső mered felénk és *stoj!* kiáltást hallunk. Önkénytelenül megállunk és bambán merednek szemünk a puskák fekete csövére, a halál furulyájára. Már itt is muszkák vannak . . . Egy pillanatra habozás után inkább a halált választjuk, inkább szaladhatok belénk csunya kis acél golyóbi-sok, szakítson el bennünket a belőletek ömlő ólom az élettől, kedveseinktől, mindentől ami kedves előttünk, de fogságba nem kerülünk! Hurrah! Egy dörrenés . . . nyomd bele a bajnétot . . . üsd nem apád . . . szaladsz mán, hogy az a hét . . . ott . . . ott nézzetek ott már a mieink vannak . . . hála érte Istenem!”

Igy is elmondhatta Soltész Jóska és még akkor kevés, kevésbé élethű képet adott volna arról, ami lelkében keresztül ment akkor, mikor: *kis esüstöt kapott érte*, ahogy ő mondja.

Örökkévalóságig tartó pillana-

tokat, melyeknek kimenete a lét vagy nem lét kérdése, szerényen két szóban kifejezni, a legszebb jellemvonás.

Pályázatot hirdettek a magyar katona hősiességének, háboruban tanusított emberfölkötti halálmegvetésének megörökítésére. Megnéztem a beküldött pályamunkákat Budapesten és bár szépnek találtam őket, egy dolog mégis hiányzik belőlük. Ezt szeretném megrögzítve látni, erről szoltam most kérdezetlenül néhány szót és ezért hoztam fel Soltész példáját, mely valóban csak példa a sok száz és ezerből kiragadva.

Ha a magyar katonának szobrot akartok emelni, úgy fejezzétek ki azt a páratlan nemes, előkelő gesztusát rajta, mellyel a legsúlyosabb pillanatok felett két szóval napirendre tér és látható legyen az, hogy az orosz fogságból nyolc hónapig gyalogolva, étlen, szomjan hazavánszorog, haza, ahol az asszony, a család, a ház, a föld, a drága kenyér-adó, fekete, kalászonzó magyar haza földje . . .

Mikor szédítő nyomorgások után eléri a határt, Szibériából gyalog, hogy néhány héttel hamarabb érjen haza, leborulva megcsókolja a haza földjét és mikor megkérded tőle, hogy mi-kép tette meg ezt a számtalan kilométert, azt feleli vállát húzogatva: *„hát csak úgy győttünk, kérem . . .”*

Ezt örökítsétek meg!

Mindenkinek megküldjük a „Ludwig bakát”

aki ezredünk özvegy- és árva alapja javára kiadóhivatalunk útján bizonyos özszeget beküld. Tábori újságunkat mindaddig küldjük, amíg a beküldött özszegeből a lap árának megfelelően telik. — **Cimünk:**

**K. u. k. Inft. Reg. No. 65.
Ludwig baka kiadóhivatala**

Mi nálunk .

A hiányos toilette.

Még egy epizódot feljegyzek a szerkesztőségünk multkori leégéséről Szentpétery munkatárs szomorúan meséli az esetet egy barátjának

Tudod kérlek ugy történt a dolog, hogy a tetőn, illetőleg a padláson tüzet fogott a deszka és egyszerre lángba borult minden, ugy hogy semmit sem lehetett megmenteni. A veszteségem mellett, még valami nagyon bosszantott.

Micsoda?

Én tudniillik éjjel szaladtam ki, elég részvételt adjusztirungban és még sem volt senki irántam a kellő részvétellel

— Valószínűleg az lehetett ennek oka, hogy hiányos toiletteled feltűnően megegyezett a hó színével és így nem vetted észre.

I. G. A.

A gyalogsági ágyus osztagunk lakosztályai felett diszeleg ez a három betű. (Infanterie Geschütz Abteilung.) Az öreg Margitics Tóni bácsi itt találkozik egyik komájával.

— Adj' Isten! Hol szolgál most kend öreg szenvedő komám? — szólítja meg a koma Tóni bácsit.

— Hát tudod egy hete hogy a *teknős* kompániájában vagyok.

— Osztt itt mit bámul kend ezen a barakkon?

— Nézem földi ezt a fránya táblát. Aszongya hogy *iga*! Ott hon a háró igás estállóján vót ez így kijírva. De hát honnan von' itt az iga? Csak nem ezeket a macska *taktirokat* keresztelték el igrának?!

A házasság.

Építik hidat az öregek. Lassu, tempós, akkurátus a munkájuk. Elnézem, amint kényelmesen verik le a karókat. Az első ütés után előkerül a hazai tajt' pelpa, gondosan belegyömöszöli a fasszúgot a rojtos, sallangos aszkóból, a lövésnél alája tartva, nehogy egy szál is le-

hulljon a derága portékából. Serceg a masinán a gyújtó és rajta tartja az öreg, míg ráncos ujjait nem perzseli a végigégett gyufa tüze. Út egyet a karón, aztán megint megáll pihenni, hogy jobban élvezhesse a füst eresztgetés gyönyöreit. Hiába minden, nem úgy megy itt a munka, mint kinnt a határban, mikor déli harangszóra az asszony hozza a harapnivalót és nem a füstös kondérból osztogatják a menázsit. Megszólal az egyik.

Örmester ur kérem nagy sorom van, ha megteccene haagatni.

No mi az öreg?

40 éves lennék idestova, osztt négy kis árvám lesi otthon a napi áldást, az anyjuk meg már harmadéve, hogy otthagyták őket.

— Meghalt tán?

Meg, az Isten nyugossa békében, osztt haza mennék, hogy körülnézzek a házam táján.

Egyedül vannak a gyermekei, vagy újra megnősült kend?

Dehogy nősültem örmester ur, dehogy is! Az öreg anyjuk vigyáz rájuk. Menten vágóhidra vitetném inagam, ha még eccer ilen hóbortosságot elkövetnék. Tessen elhinni, hogy csak nyűg az asszony a magamfajta szegény embernek. Nincs benne semmi öröm. Nem teccik annak se a kocsma, se a kártya, meg a drága pipaszagot se tűri, csak a családot hozza ültre a világra, a végin meg itt hagy magamra.

— A szabadság nehezen fog menni öreg, mert kend még rövid ideje, hogy kijött az ezredünkhöz. Előbb azokat kell hazabocsájtani, akik már régen itt vannak.

— De örmester ur kérem, a Kovács Gábor is velem eccere gyött ide, osztt ő mégis hazament már a múlt hét derekán.

— Az más volt öreg. A Kovács az nősülési szabadságot kapott.

— Hát már örmester ur kérem ammondó vagyok, hogy én is ilen járatban mennék haza. Körülnéznék a falunkban valami jóképű fehérceled után, mer hát, hogy a négy kis családo-

mat kéne gondoztatni, osztt meg ha hazakerül az ember, hát csak kell valaki, aki megpergeti a nyelvecskéjét, hogy: adj' Isten gazd' uram!

Baka-furfang.

Régi történet, öreg fiuktól hallottam de jó.

— A j. i állásokban csendes, kényelmes életünk volt. Egyetlen passiónk a vadászat volt. Temérdek nyul, őz és szarvas volt a mögöttünk fekvő erdőségekben, melyek elejtése változatossá tette tisztí étkezdeink menetrendjét. Lassanként azonban oly nagy mértékben üztük ezt a sportot, hogy életveszélyes lett az erdőben járni.

Néhány sebesülés után a hadosztályparancsnokunk szigoruan megtiltotta a vadászatot. Nekünk azonban nem nagyon izlett ez a parancs, mert bár beláttuk helyességét, az az álláspontunk is érvényben maradt, hogy a jó őzgerinc gombóccal nem rossz. De hiába minden, parancs az parancs, lemondunk a vadpecsenyéről. Egy napon beállit deckunçomba Balogh káplárom szuronyos fegyverrel és válláról leemel egy frissen lőtt, fiatal őzbakot. Ráförmedtem, hogy mert a szigoru parancs ellenére vadászni, mire elmondta az őzike történetét:

— Tudtam, hogy a tiszt uraknak jól esne már megint egy kis vadpecsenye, hát elkerültem az erdő felé. Lesben álltam a patak nál már majd két napja, miq végre ma reggel a közelben dörrenést hallottam. Odaszaladva látom, hogy egy fiatal tüzér zászlós épen a bajonetjével adja a kegyelemdöfést ennek az akkor még vergődő őzike nek. Hivatalos komolysággal elibe állottam és jelentkeztem nála mint a divízió csendőr kiküldötte és kértem, hogy igazolja magát. Igen megszeppent a zászlós ur és szerette vón a dolgot valahogy elsimitani, de én ragaszkodtam szigoruan az parancshó. Felirtam a nevét, a beosztását, osztt a vállamra vettem az őziket gondolva, hogy már csak a mi tisztjeinknek inkább elkél ez a fájtos pecsenye, mint a kanyonjéroknek

§ **Tűzben.** Mint minden kritikus helyzetben, úgy a minapi Gefechts-trénnél volt tűzesetnél is meg-megvillant a jó Ludwig baka humor. Nagy részüket természetesen nem lehet feljegyezni tulerösen frontizüek de mindegyikből ki csillog a nagy egyéni érték, mely a legexponáltabb pillanatokban is két kézzel tartja a jó kedvet, a magyar ember örök kedélyét,

Engöm ugyan ne tesszen félteni hannagy uram! Hisz' ha az pokolba jutok, ott még ennél is melegebb lesz oszt még is csak meg kö maj' szoknyi! — feleli egy öreg harcos hadnagyának, aki az égő háztetőről hívta lefelé, félve, hogy az beszakad az öreg alatt,

— No most mán a Salamon örmester is megkapja a Károly csapatkeresztet, hogy a Gefex-trén illen nagy tűzben vót ma — szól egy másik az oltás után a komájához, de úgy, hogy m is meghallhassuk.

§ **Pót-kilométer.** Fránya magas hegyre kellett felmászni teljes felszereléssel a századnak. Izzadtak a fiuk csunyán, de szívesen mentek, hiszen *fórmars*-ról volt szó. *Nekiugrásra* pedig mindig szívesen készen áll a Ludwig baka.

Kapaszkodás közben odaszól az egyik a homlokát törülgető szomszédjához

Hogy az lsten akárhová tette vón' ezeket a fránya hegyeket! Ha ilenekkel van teli köpködve ez az egész vtdék,

úgy nem tom hogyan csinájuk meg naponta azt a 300 kilométeret, mint a nimet sógorék.

— Erigy mán, feleli a másik, hát csak nem hiszed, hogy azok tinleg 300 kilométert tudnak naponta megtenni? A csak olan nimet erzacckilométer lesz, hiszen tudod, hogy náluk mán minden csak erzacc

§ **Jogos felháborodás** A jamnicai ütközet legnagyobb pergőtüzében, egykedvűen cigarettára gyujtva, így filozofáit egyik kedves, fiatal géppuskás bajtársunk:

— Mégis csak hallatlan! Ez a háboru rémesen igazságtalan. Egyáltalában hogy jövök én ahhoz, hogy géppuskás létemre nehéz gránátokkal piszkáljanak és minákkal gyurjanak?! Az vóna csak az igazság, ha géppuskásra csak géppuska, bakára csak bakapuska löne, a tüzérek csak egymást tisztelnék meg az állgyugolyóbisaikkal, a minákat pedig csak a minások faszolhatnák kölcsönösen egymástól. Akkor még csak lenne teteje ennek a csatának, de így? Üsse meg a kánya, hát *hol itt a rezony?!*

(Szegény jó bajtársunk még ugyanabban a csatában hősi halált halt. 20 évet élt mindössze, a sors nem engedte meg, hogy tovább filozofáljon a *rezonyról*. Otthon pedig a zsirban, lisztben fürdő hadiuzsorások száz évig is élhetnek jó módjukban. Most filozofálj, hogy *hol itt a rezony?!*)

§ **Műszaki viacc.** A *teknise kompani* csupa öreg fiuból áll, a legfiatalabbnak is van már vagy husz havi *fron-dínszje*. Szorgalmasan dolgozgatva gyártják egyik remekművet a másik után és bizony nem nagyon marad idejük a kiképzésre, De azért ha ütközet idején reájuk is szükség van, akkor

olyan keményen megállják helyüket, mint egy tábori század. Nem is ritka a csillogó vitézségi érem mellükön. Mostanában egy kis szabad idő maradt a kiképzésre, A gyakorlatozásokat pihenés közben élénk vita követi. Ezek a fiuk igen értik már a *forsriftot* és így szakavatottan megbírálják, hogy mit csinált egyik vagy másik *forsriftellenesen*. Egy izben mind élénkebb lett a vita az előírásokról.

Zugsführer Tar Jóska azonban harrarosan sommásan elvágta a vitát:

Ugyan hallgassatok már azzal az előírással, nem minden úgy van ahogy a betű mondja, hiszen a hátizsák is *elő* van írva és mégis csak *hátral* hordják.

Önálló töprengések.

Mindigéhes Vagyok közlegény a 16. századból: Miért nem hosszabb a kolbász, mint a háboru?

Faszungsun Teroficir ur: Vajjon hányszor kell még a háboru végéig ugyanezt a hegyet megmászni?

telefonosi Hegy Pál: Vajjon miért nem lehet a telefon központot pestivel egyesíteni?

András: Mikor találok már egy rum forrást itt az erdőben?

Manyikuláns Mór: Vajjon mikor kerülhetek már a dologtalanok menhelyére?

Dienstführender Péter: Mikor fogjátok belátni, hogy Soltész után én vagyok a legnagyobb ur az ezredben?

Papucs Géza Vajjon mikor fogják már besorozni az anyósomat?

Az utolsó beszámolóink óta eltelt idő alatt érkező újabb adományok ismét nagyban növelik ezredünk árvaalapját. Előfizetőink száma is megnövekedett. A különböző adományok közül kiemeljük az I. II. zászlóalj tisztikarának, valamint Mizsák századosnak adományát. Az 5-ik tábori és a 4-ik géppuskás század ismételten, az 1., 2., 6., 10. és 2. géppuskás századok pedig szintén nagyobb összeggel gyarapították alapunkat. Leskó István zászlós II. oszt. ezüst vitézségi érmeért járó illetékét háboru idejére alapunknak adományozta.

Az újabb adományok a következők:

II. Baon tisztikara 173 K, I Baon tisztikara 100 K, Hptm. Dr. Mizsák József 100 K, Lt. Dr. Hercz József 50 K, Hahn Ferenc Passirscheinstelle No 1003. 25 K, Pallardi Alfréd alezredes Esztergom 20 K, Martini Kálmán Fp. 373. 20 K, Fleischer Ferenc Miskolc 19.50 K, Székely Erzsike és Sárika Taktaharkány 15 K, Dr. Horváth Béla Talya 15 K, György Sándor Sujhely, Soltész Lilly Rétköz, Fülep Olga Búdszentmihály, Angyalossy Pálné Kisvárdai, Dr. Kres Gyula Vashegy, Heller Dezső Fp. 634, Geiger Béla Nyiregyháza, Zsigárdy Anna Munkács, Lázár Gizella Kolozsvár, Weisz Margit Gyöngyös 10—10 K, Beer Jakabné Liptószentmiklós 7 K, Halka Mihály Komoró 9 K, Rozsos Anna Kolozsvár 6 K, Lekli Lajos, Kreplin Árpád, Schudl Bertalan, Mikolay Árpád, Dr. Engel Emil, Fischer Odön Fp. 618, Héti Julianna Berkesz, Népbank Tallya, Kiss Mariska Ózd, Cseskovits István Tallya, Somlyai Gabuska Temesvár, Grósz Hermina Tiszarád, Alby Etuska Kucsó, Mihályi Klári Tiszanagyfalu 5-5 K, Szávai Irma Győr 4 K, Nádassy Mihály Rév- aranyos 3 K.

A Kisvárdai műkedvelő előadás részletes elszámolását alábbiakban közöljük:

Felülfizetés: Weiszberger Géza 1.50, N. N. 1, Elefánt Herman 5, Weiszberger Ignác és fiai 50.—, Levita Mózes 20.—, Reizman Samu 60.—, Kálmán Sámuelné 30.—, Kopácsy István 20.—, Széll Albert 10.—, Kun Samu 70.—, Reizman Zoltán 20.—, Pethő József 10.—, Molnár Kálmán 10.—, dr. Szmeccsányi László 20.—, Halmi László 10.—, Halmi Géza 40.—, Virágh László 20.—, Kellner Mór 3.—, Reizman Sándor és Zoltán 40.—, György Sándor 20.—, Tóth István 3.—, Fehér gyógyszerész 20.—, Ébner Jenő 40.—, Kocsik Gábor 15.—, dr. György Ferencz 50.—, Molnár Mihály 10.—, Major István 10.—, Berger Jakab 10.—, Pásztor főhadnagy 9.—, Nemes Ferenc 15.—, Szeifrid Géza 8.—, N. N. 8.—, Vadász Mór 10.—, ifj. Márton József 2.—, özv. Angyalossy Pálné 50.—, dr. Zukkerman Andor 100 K, dr. Varga Lajos 20.—, N. N. 2.—, Fodor Zsigmond 100.—, dr. Szőregi Jenő 5.—, Kálmán Sándor 40.—, Molnár Károly 20 K, Tutkovics Józsefné 5.—, Eszenyi Péter 8.—, dr. Földes Mór 50.—, Pap Géza 5.—, Neuman Mór 6.—, D. D. 1.—, N. N. 2.—, N. N. 1.—, Heller Imre 20.—, Osváth Pál fhngy 5.—, Orosz János 10.—, Schwartz Ignác 1.—, Stassik Lajos 2.—, N. N. 1.—, Schürni Ferenc 2.—, Neuman 30.—, Kálmán Samuné 10.—, Erdélyi 20.—, Werner Gyula 10 K, Barcs Béla 30.—, Szimák Jánosné 5.—, Kovács Samuné 5.—, Diner Gyula 50.—, Kisvárdai Iparbank 50.—, Gyulai János, Bakcsi Elemér 20.—, N. N. 30.—, Ondrus tanártól eladott jegyért 95.— korona Felülfizetésekből befolyt 1492.50 korona, az előadás jegyeiért 1776 korona, összesen 3268.50 korona. Adakozás: Halmi Géza 100, Nozdoviczky László 50, özv. Eördögh Dezsőné 40, dr. Földes Mór 10, Szünegti Béla 10, Muzsikus Sándor 4 korona. Végösszeg 3,482.50 korona.

Ezekon kívül megemlítjük, hogy Berger Ignác és társa papirkereskedő cég, az összes nyomtatványokat ingyen készítette, Levita

Mózes kisvárdai lakos a világításhoz szükséges 120 kg. olajat ingyen adományozta, Dr. Barkóczy Elemér 350 korona készpénzkiadást felülfizetéskepen a sajátjából fedezte.

Ismételten a leghalásabb köszönetünket tolmácsoljuk a nemes adakozóknak, akik nagylelkű adományokkal ily tekintélyes összeggel gyarapították özvegy és árva alapunkat.

Különösen köszönjük a vezetőségnek a rendezés körüli fáradhatatlan munkásságát, akik közül hálással megemlékezünk özv. Angyalossy Pálné Vöröskeresztes védnőknőről és Császy Zoltán áll. főgimn. tanár a „Felsőszabolcsi Hírlap” felelős szerkesztőjéről.

Szerkesztői üzenet.

Szatmári özöke lány. Munkatársunk köszöni a felvilágosítást, most már tudni fogja, hogy nem dagasztani, de gyurni kell. A levelet elbírálás végett haza küldte. Onnan megnyugtató válasz érkezett, férji lelkiismerete így megnyugodott.

K. G. Amarót. Springer József r. k. tábori lelkész, 65. gy. e. Tábori posta 618. — **Rokkant.** Egyelőre nem közölhetjük, de rövidesen sor kerül rájuk, várjon türelemmel. **Moll. Tarján.** Kérjük ne feledkezzen meg rólunk teljesen. Keressen fel bennünket mielőbb elmés feljegyzéseivel. — **S. M. 10. század.** Valószínűleg tévedésen alapszik. Alkalmadtán jöjjön be szerkesztőségünkbe és kérésének eleget fogunk tenni. — **Káplár 8. század.** Tudunkkal testvér nem kaphat hadi segélyt. Szerkesztőségünk szívesen megírja kérvényét bármikor. — **Hody.** Életrajzát is közöltük. Délczeg Imre hadnagy. Reméljük meg van elégedve kérésével? **Barna kislány Piatra.** Ha tőlünk fügne, már rég ott lennének. — **Filosofus.** Ebből nem lehet megélni. Kissé szarazak a dolgai, a tárca elég jó, csak egy hibája van. Ugyanez megjelent már Molnár Jenő nevével a Borsszem Jankóban. Nem firtatjuk, hogy melyik a plagizált, csak tisztelettel bocsánatot kérünk, hogy észre mertük venni. Si tacuisses philosophus mansisses! (Több levélről a jövő számban.)